

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

Tadeusz Filipiak, Rafał Biernat

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

PRODUKCJA CYDRU I PERRY NA UPROSZCZONYCH ZASADACH JAKO ŹRÓDŁO DODATKOWEGO DOCHODU W GOSPODARSTWACH SADOWNICZYCH

*MANUFACTURE OF CIDER AND PERRY ON A SIMPLIFIED BASIS
AS A SOURCE OF ADDITIONAL INCOME IN AN AGRICULTURAL FARMS*

Słowa kluczowe: produkcja cydru i perry, inwestycje, źródła dochodu rolniczego

Key words: production of cider and perry, investments, sources of agricultural income

Abstrakt. Przedstawiono produkcję cydru i/lub perry na uproszczonych zasadach jako źródło dodatkowego dochodu w gospodarstwie sadowniczym. Określono przewidywane nakłady inwestycyjne, koszty produkcji oraz dochody z dodatkowej produkcji cydru i perry, a także dokonano rachunku opłacalności inwestycji nowego przedsięwzięcia. Z przeprowadzonej analizy wynika, że planowane przedsięwzięcie ma szansę powodzenia i może być propozycją zwiększenia dochodów dla gospodarstw ukierunkowanych na produkcję sadowniczą. Inwestycja, przy określonym ustawą limicie produkcji przyniesie inwestorowi ponad 35 tys. zł dochodu rocznie oraz pozwoli zagospodarować około 13,5 t jabłek i/lub gruszek z gospodarstwa.

Wstęp

Ogrodnictwo stanowi ważny dział rolnictwa i jego znaczenie rośnie wraz z rozwojem gospodarczym kraju i wzrostem zamożności społeczeństw. Polska zajmuje pod względem poziomu produkcji piąte miejsce wśród krajów Unii Europejskiej (UE). Jednocześnie globalizacja stawia ogrodnictwo w obliczu rosnącej konkurencji w trudnej sytuacji, od sprostania której zależy jej dalszy rozwój. Prawie we wszystkich krajach UE obserwuje się tendencję zmniejszania się liczby gospodarstw przy wzroście ich powierzchni, choć w wyniku uwarunkowań przyrodniczych, historycznych i wielkości przekształceń strukturalnych występuje zróżnicowana struktura agrarna [Jabłońska i in. 2013]. Realnym sposobem poprawy sytuacji dochodowej rolników jest więc wzrost powierzchni gospodarstw. Byłby on możliwy pod warunkiem rezygnacji części rolników z dalszego prowadzenia działalności rolniczej, aby pozostali mogli powiększać swoje gospodarstwa i osiągać zadawalające dochody [Ziętara 2009]. Jednocześnie analizy sytuacji na rynku ziemi wskazują, że istotnym czynnikiem utrudniających procesy koncentracji w rolnictwie jest nierównowaga popytowo-podażowa ograniczająca skalę obrotu gruntami [Sikorska 2013]. Oznacza to, że w przypadku niektórych regionów dalszy rozwój gospodarstw jest utrudniony z uwagi na brak możliwości zakupu bądź dzierżawy ziemi. W związku z tym możliwość zwiększania dochodów gospodarstw może występować poprzez poszukiwanie dodatkowych źródeł dochodów z produkcji przetwórczej, czy poszukiwanie dochodów ze źródeł pozarolniczych.

Materiał i metodyka badań

Celem pracy była ocena wprowadzenia produkcji cydru i perry na uproszczonych zasadach jako źródła dodatkowego dochodu dla gospodarstw sadowniczych. W pracy wykorzystano metodę studium przypadku, czyli analizę pojedynczego przypadku, tj. szczegółowego opisu wprowadzania dodatkowej produkcji w wybranym gospodarstwie sadowniczym, a także skutków wprowadzanych zmian mających na celu zwiększenie jego dochodów. Określono przewidywane nakłady inwestycyjne na produkcję cydru i perry, koszty produkcji cydru i perry oraz dochody z

dotatkowej produkcji, a także dokonano rachunku opłacalności inwestycji nowego przedsięwzięcia. Wykorzystano proste metody statystyki opisowej (opis tabelaryczny, graficzna prezentacja wyników) oraz metody heurystyczne, czyli sposoby i reguły podejmowania właściwych decyzji w skomplikowanych sytuacjach, wymagających analizy dostępnych informacji, także przewidywania przyszłych zjawisk. Zastosowano proste i złożone metody oceny efektywności inwestycji. W prostych metodach oceny efektywności inwestycji określono okres zwrotu i stopę zwrotu z inwestycji, natomiast w metodach złożonych wykorzystano metodę zaktualizowanej wartości netto (NPV) oraz wewnętrzną stopę zwrotu (IRR).

Uwarunkowania prawne produkcji cydru i perry

Do najważniejszych aktów prawnych odnoszących się do produkcji cydru i perry w Polsce należą: *Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina* [Dz.U. 2011 nr 120 poz. 690], *Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina* [Dz.U. 2014 poz. 23], *Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia* [Dz.U. 2006 nr 171 poz. 1225], *Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* [Dz.U. 2001, nr 5 poz. 44], *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* [Dz.U. 1982 nr 35 poz. 230], *Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym* [Dz. U. 2009 nr 3 poz. 11]. Oprócz wymienionych ustaw, dodatkowo w produkcji cydru i perry musi być zatwierdzenie miejsca produkcji przez służbę celną.

W *Ustawie o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina* wyjaśnione są podstawowe definicje i zasady produkcji cydru i perry. W myśl tej ustawy podmiot, który chce rozpocząć produkcję cydru i perry na uproszczonych zasadach musi spełniać następujące warunki:

- prowadzić działalność gospodarczą;
- produkować cydr/perry z owoców pochodzących z upraw własnych drzew, wyrabiać i wprowadzać cydr lub perry w danym roku kalendarzowym do obrotu nie więcej niż 10 000 litrów;
- opracować w formie pisemnej i wdrożyć system kontroli wewnętrznej wyrobu, odnoszący się do częstotliwości pobierania próbek, metod przeprowadzania badań i postępowania z wyrobami niespełniającymi wymagań jakościowych;
- zabezpieczyć i usuwać odpady powstające podczas procesu produkcji; wyznaczyć osobą odpowiedzialną za kontrolę wyrobów;
- posiadać tytuł prawny do obiektów, w których prowadzona będzie produkcja; posiadać tytuł prawny do co najmniej 1 ha gruntu rolnego obsadzonego drzewami lub krzewami;
- nie być karanym za przestępstwo przeciwko mieniu lub wiarygodności dokumentów; nie zalegać z należnościami wobec Skarbu Państwa oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

W myśl *Ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia* miejsce produkcji powinno być zatwierdzone przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. Wniosek o wpis do rejestru należy złożyć nie później niż 14 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia produkcji. W tym czasie państwowy powiatowy inspektor sanitarny dokonuje kontroli i wydaje decyzje o zatwierdzeniu zakładu i wpisie do rejestru.

Ustawa o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych nakazuje producentowi cydru/perry dokonać zgłoszenie zawierające następujące informacje:

- imię, nazwisko i adres lub nazwę i siedzibę zgłaszającego;
- datę podjęcia działalności gospodarczej;
- określenie przedmiotu działalności gospodarczej, w informacji o działalności produkcyjnej; wskazanie miejsca produkcji artykułów rolno-spożywczych.

Zgłoszenia należy dokonać najpóźniej w dniu rozpoczęcia działalności. Niedopełnienie tego obowiązku skutkuje nałożeniem kary grzywny.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości określa zasady uzyskiwania zezwoleń na sprzedaż alkoholu. Bez zezwoleń producent może sprzedać swój cydr/perry wyłącznie podmiotowi posiadającemu zezwolenie na sprzedaż hurtową [Porowski 2015].

Zatwierdzenie miejsca, w którym będzie wytwarzany cydr/perry przez służbę celną dokonuje się na wniosek osoby zainteresowanej. Do wniosku powinny być dołączone następujące załączniki:

- szkic miejsca prowadzenia działalności wraz z opisem pomieszczeń;
- wykaz zawierający numerację i nazwy przyrządów pomiarowych;
- opis procesu technologicznego oraz instrukcję wewnętrznego obiegu dokumentacji produkcji magazynowej;
- wykaz osób upoważnionych do wykonywania powierzonych im obowiązków w zakresie objętym kontrolą;
- dokumenty wymagane na podstawie przepisów odrębnych związane z działalnością gospodarczą.

Cydr i perry od 2013 roku są obłożone niższą stawką podatku akcyzowego. Wynikało to z harmonizacji prawa do przepisów UE, w związku *Dyrektywą Rady Europy 92/83/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych* [Dz.U.UE L z dnia 31 października 1992 r.], gdzie państwa członkowskie mają prawo określać obniżoną stawkę podatku akcyzowego od napojów prefermentowanych, niemusujących i musujących, o rzeczywistej zawartości alkoholu nieprzekraczającej 8,5% objętości. Według ustawodawcy ma to sprawić, że produkcja przy proponowanych stawkach będzie opłacalna dla producentów. Spowoduje to większą konkurencyjność na rynku alkoholi o niskiej jego zawartości i stworzy ofertę do spożywania tych wyrobów, co pozytywnie wpłynie również na zdrowotność obywateli [Opodatkowanie cydru... 2013].

Opłacalność produkcji cydru i perry

Produkcja cydru i perry na uproszczonych zasadach jest limitowana, a limit ten wynosi 10 tys. l nastawu. W związku z ograniczeniami prawnymi dotyczącymi ilości produkowanego napoju wskazana i zarazem wystarczająca jest sprzedaż produktu na rynku lokalnym. Sprzedaż produktu będzie odbywała się za pośrednictwem trzech kanałów dystrybucji: sklepów spożywczych, bezpośrednio u producenta (około 70% produkcji) oraz na stoiskach reklamowych na festynach i imprezach masowych (około 30% produkcji).

Dla ustalonych cen sprzedaży prognozowane przychody z produkcji wyniosą około 92,6 tys. zł. Przewiduje się uzyskanie dodatkowego przychodu ze sprzedaży produkcji ubocznej w postaci wytlóków w kwocie około 2,1 tys. zł netto. W kalkulacji sprzedaży uwzględniono sprzedaż na poziomie około 95% produkcji (tab. 1).

Do obliczenia wartości kosztów bezpośrednich przyjęto następujące założenia: 5000 litrów alkoholu rozlewane jest do butelek o pojemności 0,33 litra, 5000 litrów alkoholu rozlewane jest do butelek o pojemności 1 litr, wydajność otrzymanego soku z owoców wynosi 75%, wytloki stanowią 25% surowca poddawanego tłoczeniu.

Całkowite koszty produkcji wyniosły około 64,4 tys. zł, w tym koszty bezpośrednie 49,4 tys. zł. W kosztach bezpośrednich wyodrębniono następujące pozycje: surowiec (około 15 tys. zł), butelki (około 13,4 tys. zł), zakrętki i etykiety (około 6,8 tys. zł) oraz akcyza (9,7 tys. zł). Nadwyżka bezpośrednia dla produkcji cydru i perry wyniosła około 43,3 tys. zł. Na podstawie przeprowadzonej kalkulacji kosztów bezpośrednich produkcji ustalono, że koszt bezpośredni produkcji 1 l cydru wynosił około 4,94 zł. Wskaźnik opłacalności produkcji cydru (jako stosunek wartości produkcji do kosztów bezpośrednich) wynosił około 188%. W uproszczony sposób przyjęto narzut kosztów pośrednich jako 15% kosztów bezpośrednich. Po uwzględnieniu kosztów pośrednich wynik z działalności produkcji cydru i perry wyniósł około 35,8 tys. zł rocznie.

Tabela 1. Planowana nadwyżka bezpośrednia z produkcji cydru i perry

Table 1. Planned gross margin of produce of cider and perry

Wyszczególnienie/Specification	Cena/ Price	Ilość/ Quantity	Wartość [zł]/ Value [PLN]
Przychody ze sprzedaży/Revenues from sales			
Produkcja główna/Production home [l]		10 000	90 500
Butelka 0,33 l sklep/producent [szt.]/Bottle 0,33 l shop/ manufactured [pcs.]	3,00	10 000	30 000
Butelka 0,33 l festyn [szt.]/Bottle 0,33 l picnic [pcs.]	3,50	5 000	17 500
Butelka 1 l sklep/producent [szt.]/Bottle 1 l shop/manufactured [pcs.]	8,00	3 500	28 000
Butelka 1 l festyn [szt.]/ Bottle 1 l picnic [pcs.]	10,00	1 500	15 000
Produkcja uboczna (wyłoki)/Incidental production [kg]	0,6	3 350	2 111
Razem/Amount			92 611
Koszty bezpośrednio/Direct costs			
Razem surowiec/Amount materials			15 000
- surowiec (jabłka/gruszki)/Raw materials (apples/pears) [kg]	1,34	10 000	13 400
- drożdże [szt./l]/Yeasts [pcs./l]	0,16	10 000	1 600
Razem butelki/Amount bottles			13 400
- butelka 0,33 l [szt.]/bottle 0,33 l [pcs.]	0,65	15 000,00	9 750
- butelka 1 l [szt.]/bottle 1 l [pcs.]	0,73	5 000,00	3 650
Razem zakrętki i etykiety/Amount caps and labels			6 750
- zakrętki 0,33 l [szt.]/caps 0,33 l [pcs.]	0,18	15 000	2 700
- zakrętki 1 l [szt.]/caps 1 l [pcs.]	0,41	5 000	2 050
Etykiety [szt.]/labels [pcs.]	0,10	20 000	2 000
Razem koszty pozostałe/Amount other costs			14 200
Energia elektryczna/Electricity			3 000
Woda/Water			500
Transport/Transport			1 000
Akcyza/Excise			9 700
Koszty bezpośrednie ogółem/Total direct costs			49 350
Nadwyżka bezpośrednia z działalności/Gross Margin from operations			43 261
Koszty bezpośrednie na 1 litr [zł]/Direct costs per 1 liter [PLN]			4,94
Wskaźnik opłacalności/Profitability index [%]			188
Koszty pośrednie [% kosztów bezpośrednich]/Indirect costs [% of direct costs]	15		7 403
Koszty ogółem/Total costs			56 753
Dochód z działalności z uwzględnieniem kosztów pośrednich/ Income from operations, including indirect costs			35 858

Źródło: badania własne

Source: own research

Ocena efektywności inwestycji produkcji cydru i perry

Nakłady inwestycyjne zawsze są niezbędne, aby uruchomić nową produkcję. Nakłady planowanej inwestycji w produkcję cydru i perry wynoszą ok. 48,4 tys. brutto. Największą wartość nakładów inwestycyjnych stanowi podstawowe urządzenie – prasa wraz z rozdrabniaczem. Koszt zakupu tego urządzenia wynosi ponad 21 tys. zł brutto. Wartości innych urządzeń i elementów wyposażenia, tj. nalewarka, filtr z pompą, etykietciarka, wózek do palet wynoszą od 1 do 5 tys. zł brutto. Koszty pozostałe kształtują się na poziomie poniżej 1 tys. zł. W ramach ponoszonych

Tabela 2. Przepływy pieniężne z planowanej inwestycji
 Table 2. Cash flows from planned investment

Wyszczególnienie/ Specification	Rok/Year														
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Rok funkcjonowania inwestycji/ Year of the investment	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Współczynnik dyskontujący/ Discount rate	1,00	0,91	0,83	0,75	0,68	0,62	0,56	0,51	0,47	0,42	0,39	0,35	0,32	0,29	0,26
Przepływy pieniężne z działalności [zł]/Cash flow with activities [PLN]	-12 567	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858
Przeptywy pieniężne zdyskontowane [zł]/ Discounted cash flow [PLN]	-12 567	32 598	29 635	26 941	24 491	22 265	20 241	18 401	16 728	15 207	13 825	12 568	11 425	10 387	9 443
Skumulowane przepływy pieniężne [zł]/Cumulative cash flow [PLN]	-12 567	23 291	59 149	95 007	130 865	166 723	202 581	238 439	274 297	310 155	346 013	381 871	417 729	453 587	489 445
Skumulowane zdyskontowane przepływy pieniężne [zł]/The cumulative discounted cash flows [PLN]	-12 567	20 032	49 666	76 607	101 098	123 363	143 604	162 005	178 733	193 941	207 765	220 333	231 759	242 146	251 588

NPV = 251 588 zł, IRR = 250,3%

Źródło: opracowanie własne

Source: own research

nakładów inwestycyjnych uwzględniono również niezbędne nakłady na adaptację budynku produkcji cydru i perry, w tym nowej koszty instalacji elektrycznej, glazury, remontu okien i drzwi [Biernat 2015].

Ocenę efektywności planowanego przedsięwzięcia dokonano wykorzystując metody proste oraz dyskontowe, czyli NPV i IRR. Obliczeń dokonano na podstawie przyjętych założeń, do których należą: wielkość sprzedaży produktu – 9500 litrów, narzut kosztów pośrednich – 15%. Okres zwrotu dla planowanej inwestycji jest bardzo krótki i wynosi 1 rok i 4 miesiące. Stopa zwrotu z planowanej inwestycji wynosi ponad 74%.

Na podstawie przeprowadzonych obliczeń, uwzględniając 10-procentową stopę dyskonta, planowana inwestycja osiąga dodatnią zaktualizowaną wartość netto (NPV) o wartości 251 588 zł, natomiast wewnętrzna stopa zwrotu (IRR) wyniesie 250,3%. Otrzymane wyniki NPV i IRR są satysfakcjonujące i potwierdzają celowość planowanych działań inwestycyjnych. Zachęcają do podjęcia inwestycji i dobrze rokują na przyszłość. Obliczenia oraz wyniki przepływów pieniężnych oraz przychodów i kosztów planowanej inwestycji przedstawiono w tabeli 2 i 3.

Tabela 3. Przychody i koszty planowanej inwestycji
 Table 3. Revenues and costs of the planned investment

Przychody [zł]/Income [PLN]	Rok/Year														
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Produkcja główna/Main production	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500	90 500
Produkcja uboczna/ Incidental production	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111	2 111
Przychody ogółem/Total revenue	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611	92 611
Nakłady inwestycyjne w latach/Capital expenditures in the years	48 425														
Koszty bezpośrednie, w tym/Direct costs, including:	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350
–surowiec + drożdże/raw + yeast	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
–butelki/bottles	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400	13 400
–zakrętki i etykiety/screw caps and labels	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750	6 750
Pozostałe/Other	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200	14 200
Nakłady razem/Expenditures together	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350	49 350
Narzut kosztów pośrednich/ Overhead indirect costs	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403	7 403
Wynik z działalności/Result on business	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858	35 858

Źródło: opracowanie własne
 Source: own research

Podsumowanie i wnioski

W warunkach wolnego rynku gospodarstwa rolne funkcjonują w warunkach dużej konkurencji. Zapewnienie wzrostu i rozwoju gospodarstwa jest podstawowym zadaniem osób ich zarządzających. Gospodarstwa rolne rozwijają się pod wpływem czynników zewnętrznych (z otoczenia) oraz wewnętrznych, w tym czynników materialnych (zasoby, organizacja gospodarstwa) i pozamaterialnych (cele gospodarowania, aspiracje rodziny). Właściwa identyfikacja tych czynników powinna sprzyjać realizacji zamierzonych celów. Nie jest to zadanie łatwe z uwagi na złożoność celów i wyników działania. Szczególnie istotna jest ocena zmian w otoczeniu.

Jednym ze sposobów rozwoju gospodarstw jest ich koncentracja i zwiększanie skali produkcji, ale również poszukiwanie alternatywnych źródeł dochodów. W badaniach podjęto próbę oceny inwestycji, polegającej na rozpoczęciu produkcji cydru i perry na uproszczonych zasadach. Z przeprowadzonej analizy wynika, że planowane przedsięwzięcie ma szanse powodzenia i może być propozycją dla gospodarstw ukierunkowanych na produkcję sadowniczą. Inwestycja, przy określonym ustawą limicie 10 000 l przyniesie inwestorowi około 35,8 tys. zł dochodu rocznie oraz pozwoli zagospodarować około 13,5 t jabłek i/lub gruszek z gospodarstwa. Wzrost dochodów nie jest duży (w porównaniu do średniego wynagrodzenia w Polsce), ale w zestawieniu z wysokością nakładów inwestycyjnych, a także uzyskiwanymi wcześniej dochodami może stanowić dodatkowe źródło dochodów. Ponadto warto zaznaczyć, że urządzenia do produkcji cydru można wykorzystywać również do produkcji soków NTS, których wielkość produkcji nie jest limitowana.

Literatura

- Biernat R. 2015: *Biznesplan inwestycji w gospodarstwie ukierunkowanym na produkcję sadowniczą – produkcja cydru i perry*, Praca magisterska, SGGW, Warszawa.
- Dyrektywa Rady 92/83/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych, Dz.U.UE L z dnia 31 października 1992 r.
- Jabłońska L., Gunerka L., Olewnicki D. 2013: *Przemiany Strukturalne w polskim ogrodnictwie w latach 2002-2010*, Roczn. Nauk. Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich, t. 100, z. 3, 62.
- Opodatkowanie cydru i perry od 2013 r. 2013: portal Ministerstwa Finansów, Akcyza, Wyjaśnienia i Komunikaty, [on-line], http://www.mf.gov.pl/web/wp/akcyza/wyjasnienia-i-komunikaty/-/asset_publisher/Id8O/content/opodatkowanie-cydru-i-perry-od-2013-r.
- Porowski T. 2015: *Produkcja cydru w Polsce na uproszczonych zasadach w świetle obowiązujących przepisów*, Materiały konferencyjne, Plantpress, Warszawa, 108-114
- Rozporządzenie (WE) nr /852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r w sprawie higieny środków spożywczych, Dz.U. 2009, nr 37, poz. 294.
- Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina, Dz.U. 2011, nr 120, poz. 690.
- Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o zmianie ustawy o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina, Dz.U. 2014, poz. 23.
- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, Dz.U. 2006, nr 171 poz. 1225.
- Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, Dz.U. 2001, nr 5 poz. 44.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Dz. U. 1982, nr 35 poz. 230.
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym, Dz.U. 2009, nr 3, poz. 11.
- Ziętara W. 2009: *Model polskiego rolnictwa – wobec aktualnych wyzwań.*, Zesz. Nauk. SGGW, Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 73, 5-21.

Summary

The paper presents the production of cider and / or perry on a simplified basis as a source of additional income in fruit farm. The study determined the projected capital expenditures, production costs and revenue from the production, as well as the profitability of the new venture. The analysis show that the proposed project has a chance of success and could be a proposal to increase income for households aimed at the fruits production.

Adres do korespondencji
dr inż. Tadeusz Filipiak, mgr Rafał Biernat
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa, tel. (22) 593 42 35
e-mail: tadeusz_filipiak@sggw.pl, rafalbiernat@o2.pl